

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે

કક્ષા-10 હિન્દી (પ્રથમ ભાષા) વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 ઘણ્ટે

પ્રશ્નપત્ર કા પ્રારૂપ

પૂર્ણાંક : 80

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેના માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્દ હાઈ/ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની ધૂટ રહેશે.

ઉદ્દેશ્ય અનુસાર ભારાંક :

હેતુ	જ્ઞાન (K)	સપદ્ધ (U)	ઉપયોજન (A)	ઉચ્ચ વૈચારિક કૌશલ		કુલ
				સંયોજન/વિશ્લેષણ	અનુભાગ/મૂલ્યાંકન	
પૂર્ણાંક	12	25	16	16	11	80
પ્રતિશત	15	31.25	20	20	13.75	100

પ્રશ્ન પ્રકાર અનુસાર ભારાંક :

ક્રમાંક	પ્રશ્ન કા પ્રકાર	વિકલ્પ સહિત પ્રશ્નો કી સંખ્યા	વિકલ્પ રહિત પ્રશ્નો કી સંખ્યા	કુલ અંક
1.	હેતુલક્ષી પ્રશ્ન (O)	24	24	24
2.	ટૂંક જવાબી પ્રશ્ન (VSA)	15	15	15
3.	ટૂંક જવાબી પ્રશ્ન (SA-I)	09	08	16
4.	ટૂંક જવાબી પ્રશ્ન (SA-II)	05	03	09
5.	દીર્ઘ પ્રશ્ન (LA)	04	02	08
6.	નિબંધાત્મક પ્રશ્ન (EA)	01	01	08
કુલ		58	53	80

વિભાગ અનુસાર ભારાંક :

ક્રમ	વિભાગ	ગુણાંકન
1.	ગદ્ય વિભાગ	25
2.	પદ્ય વિભાગ	25
3.	વ્યાકરણ	15
4.	લેખન	15
કુલ		80

નોંધ : ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ દ્વારા શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે અભ્યાસક્રમના રદ કરેલા પ્રકરણ/મુદ્રાઓમાંથી પ્રશ્નો પૂછવા નહિ.

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

વ્યાકરણ અનુસાર ભારાંક

ક્રમ	વ્યાકરણ	ગુણાંકન
1.	પર્યાયવાચી શબ્દ	02
2.	સમાસ વિગ્રહ	02
3.	શબ્દસમૂહ કે લિએ એક શબ્દ	02
4.	નિપાત	02
5.	સમુચ્ચય બોધક, ક્રિયાપદ યા ક્રિયાવિશેષણ (કોઈ એક)	02
6.	કહાવત	01
7.	મુહાવરે	04
કુલ		15

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે

કક્ષા-10 હિન્દી (પ્રથમ ભાષા) વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 ઘંટે

પ્રશ્નપત્ર કા પ્રારૂપ

પૂર્ણાક : 80

વિભાગ-A (ગદ્ય વિભાગ) [25]

- વસ્તુનિષ્ઠ (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો કે ઉત્તર દીખિએ | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 [10]
- એક-એક મેં ઉત્તર દીજિએ : પ્રશ્ન - 11, 12 [02]
- દો-તીન વાક્યો મેં ઉત્તર દીજિએ : પ્રશ્ન - 13, 14, 15, 16 (કોઈ તીન) [06]
- છ-સાત વાક્યો મેં ઉત્તર દીજિએ : પ્રશ્ન 17 અથવા 18 [04]
- સસન્દર્ભ વ્યાખ્યા કીજિએ : પ્રશ્ન 19 અથવા 20 [03]

વિભાગ-B (પદ્ય વિભાગ) [25]

- વસ્તુનિષ્ઠ (હેતુલક્ષી) પ્રશ્નો કે ઉત્તર દીજિએ : પ્રશ્ન - 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30 [10]
- એક-એક મેં ઉત્તર દીજિએ : પ્રશ્ન - 31, 32 [02]
- દો-તીન વાક્યો મેં ઉત્તર દીજિએ : પ્રશ્ન - 33, 34, 35 [06]
- છ-સાત વાક્યો મેં ઉત્તર દીજિએ : પ્રશ્ન 36 અથવા 37 [04]
- સસન્દર્ભ વ્યાખ્યા કીજિએ : પ્રશ્ન 38 અથવા 39 [03]

વિભાગ-C (વ્યાકરણ વિભાગ) [15]

- પર્યાયવાચી શબ્દ લિખિએ | (પ્રશ્ન 40 - 41) [02]
- સામાજિક પદ કા વિગ્રહ કરકે નામ દીજિએ | પ્રશ્ન - 42, 43 [02]
- શબ્દ સમૂહ કે લિએ એક શબ્દ દીજિએ | પ્રશ્ન - 44, 45 [02]
- નિપાત ઢૂંઢકર લિખિએ | પ્રશ્ન - 46, 47 [02]
- સમુચ્ચયબોધક, ક્રિયાપદ યા ક્રિયા વિશેષણ | પ્રશ્ન - 48, 49
(કોઈ એક પહોંચને કે લિએ દીજિએ)
- કહાવત કા અર્થ લિખિએ | પ્રશ્ન - 50 [01]
- મુહાવરે કા અર્થ લિખકર વાક્ય પ્રયોગ કીજિએ | (પ્રશ્ન 51 - 52) [04]

વિભાગ-D (લેખન કાર્ય) [15]

- ઔપचારિક પત્ર લિખને કે લિએ દીજિએ | પ્રશ્ન - 53 [03]
- પૂરક વાચન (કૃતિકા-ભાગ-2) મેં સે કિસી એક પરિચ્છેદ કે આધાર પર ચાર પ્રશ્ન પૂછિએ |
પ્રશ્ન - 54, 55, 56, 57 [04]
- નિબંધલેખન લગભગ 250 શબ્દોં પૂછિએ : પ્રશ્ન - 58 (અ, બ, ક, ડ) [08]

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

શૈક્ષણિક વર્ષ 2020-21 માટે
કક્ષા-10 હિન્દી (પ્રથમ ભાષા)
વાર્ષિક પરીક્ષા
નમૂને કા પ્રશ્નપત્ર

સમય : 3 ઘંટે

પૂર્ણાંક : 80

- સૂચના : (1) ઇસ પ્રશ્નપત્ર કે ચાર વિભાગ હૈ।
(2) પ્રત્યેક પ્રશ્ન અનિવાર્ય હૈ।
(3) સખ્તી પ્રશ્નોને ઉત્તર ક્રમશઃ લિખાએ।

(વિભાગ-A)

- નિર્મલિખિત પ્રશ્નોને સહી વિકલ્પ ચુનકર ઉત્તર લિખાએ। [05]

- (1) રામવૃક્ષ બેનીપુરી દ્વારા રચિત 'બાળગોબિન ભગત' પાઠ કિસ સાહિત્યિક વિધા મેં લિખા ગયા હૈ ?
(A) રેખાચિત્ર (B) ઉપન્યાસ (C) સંસ્કરણ (D) કહાની
- (2) ફાદર કામિલ બુલ્કે ઇન્જીનિયરિંગ છોડકર સન્યાસી ક્યોં બન ગએ ?
(A) પ્રભુ કી ઇચ્છા સે (B) પારિવારિક શાંતિ કે કારણ
(C) પાદરિયોને પ્રભાવ સે (D) સંસારિક વિરક્તિ કે કારણ
- (3) નેતાજી કી મૂર્તિ પર ચશ્મા બાર-બાર કૌન બદલ દેતા થા ?
(A) પાનવાલા (B) મૂર્તિ બનાનેવાલા અધ્યાપક
(C) કૈપ્ટન (D) હાલદાર સાહબ
- (4) ફાદર કામિલ બુલ્કે મૂલ રૂપ સે કહ્યું કે રહનેવાલે થે ?
(A) ઇંગ્લેઝ (B) યુગોસ્લાવિયા (C) બેલ્જિયમ (D) ફાન્સ
- (5) લેખિકા મનુ ભંડારી કી તુલના કિસસે કી જાતી થી ?
(A) બડી બહન સુશીલા (B) બડી બહન સુનીતા (C) ચિત્રલેખા (D) શીલા અગ્રવાલ

- જોડે મિલાડાએ : [05]

રચનાકાર	રચના
(6) યશપાલ	(અ) નેતાજી કા ચશ્મા
(7) સર્વેશ્વરદયાલ સક્સેના	(બ) બાળગોબિન ભગત
(8) યતીન્દ્ર મિશ્ર	(ક) માનવીય કરુણા કી દિવ્ય ચમક
(9) સ્વયં પ્રકાશ	(ઢ) એક કહાની યહ ભી
(10) મનુ ભંડારી	(ઘ) નૌબતખાને મેં ઇબાદત (ફ) લખનવી અન્દાજ

- નિર્મલિખિત પ્રશ્નોને ઉત્તર એક-એક વાક્ય મેં લિખાએ : [02]

- (11) ડુમરાંવ કો ક્યોં યાદ કિયા જાતા હૈ ?
(12) સન્યાસી બનને સે પૂર્વ ફાદર કામિલ બુલ્કે ક્યા કર રહે થે ?

- નિર્મલિખિત પ્રશ્નોને સે કિન્હી તીન પ્રશ્નોને ઉત્તર દો-તીન વાક્યોને લિખાએ। [06]

- (13) હાલદાર સાહબ નેતાજી કી મૂર્તિ કે ચશ્મોને ક્યો દેખતે રહતે થે ?

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

(14) બિસ્મિલ્હ ખાઁ કો શહનાઈ કી મંગલ ધ્વનિ કા નાયક ક્યોં કહા ગયા હૈ ?

(15) ભગત કી પુત્રવધૂ ઉન્હેં અકેલે ક્યોં નહીં છોડના ચાહતી થી ?

(16) લેખક ને જવાબ સાહબ કા પ્રસ્તાવ ક્યોં અસ્વીકાર કર દિયા ?

- નિન્દલિખિત પ્રશ્નોં મેં સે કિસી એક પ્રશ્ન કા ઉત્તર છે:-સાત વાક્યોં મેં લિખિએ । [04]

(17) લેખક યશપાલ કો નવાબ સાહબ કે કિન હાવ ભાવોં સે મહસૂસ હુઆ કિ વે ઉન્સે બાતચીત કરને કે લિએ તનિક ભી ઉત્સુક નહીં હૈ ।

અથવા

(18) લેખિકા મનું ભંડારી ને અપને પિતા સે વैચારિક ટકરાહટ કો અપને શબ્દોં મેં કેસે વ્યક્ત કિયા હૈ ?

- નિન્દલિખિત ગદ્યાંશો મેં સે કિસી એક ગદ્યાંશ કી સસંદર્ભ વ્યાખ્યા કીજિએ । [03]

(19) ‘ફાદર કામિલ બુલ્કે કો યાદ કરના એક ઉદાસ શાંત સંગીત કો સુનને જેસા હૈ ।’

અથવા

(20) ‘મેરે માલિક સુર બરખા દે । સુર મેં વહ તાસીર પૈદા કર કિ આઁખો સે સંચે મોતી કી તરહ અનગઢ આઁસુ નિકલ આએ ।’

(વિભાગ-B)

- નિન્દલિખિત પ્રશ્નોં કે ઉત્તર સહી વિકલ્પ ચુનકર ઉત્તર દીજિએ । [05]

(21) ‘સુનિ સરોજ ભૃગુવંશ મનિ બોલે ગીરા ગંભીર’ – પંક્તિ મેં ‘ભૃગુવંશમનિ’ શબ્દ કા પ્રયોગ કિસકે લિએ કિયા ગયા હૈ ?

(A) લક્ષ્મણ (B) પરશુરામ (C) રામ (D) વિશ્વામિત્ર

(22) ‘માઁ ને કહા પાની મેં ઝાંકકર’ કાવ્યાંશ કા શીર્ષક ક્યા હૈ ?

(A) કન્યાદાન (B) સંગતકાર (C) છાયામત છૂના (D) ફસલ

(23) ‘કન્યાદાન’ કવિતા મેં માઁ કે લિએ અંતિમ પૂંજી ક્યા હૈ ?

(A) બેટી (B) સમાજ (C) ધન (D) સસુરાલ

(24) પરશુરામ ક્યોં ક્રોધિત હો ગએ ?

(A) શિવ-ધનુષ ટૂટને પર (B) લક્ષ્મણ કે કટૂ વચન સુનકર

(C) નિમંત્રણ ન મિલને સે (D) રામ કે વ્યવહાર સે

(25) ગોપિયોં ને કિસકો બડ્ભાગી કહા હૈ ?

(A) કૃષ્ણ (B) હારિલ (C) ઉદ્ધવ (D) કમલ કા પત્તા

- કોષ્ટક મેં દિએ ગાએ વિકલ્પોં મેં સે ઉચ્ચિત વિકલ્પ ચુનકર રિક્ત સ્થાનોં કી પૂર્તિ કરો । [05]

(26) ગોપિયાઁ ઉદ્ધવ કે વ્યવહાર કી તુલના સે કરતી હૈને ।

(કમલ-પત્ર, ભૌરા, હારિલ)

(27) ‘હે દેવ ! હમારે જ્ઞાન સેં તો સભી સમાન હી હૈ ।

(ધનુષ, બાણ, રાજસભા)

(28) ‘ક્યા યહ અચ્છા નહીં કિ ઔરોં કી સુનતા મૈં ।

(મૌન રહું, વાચાલ હોજાડું, શયન કરું)

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

(29) શિશુ કી મનોહર મધુર મુસ્કાન દેખકર કવિ કે હૃદય મેં ફૂટ પડા હૈ ।

(વાત્સલ્ય, ક્રોધ, ઈષ્યા)

(30) ‘છાયા’ શબ્દ કા આશય બીતે સમય કી સ્મૃતિઓં સે હૈ ।

(સુખદ, દુઃખદ, વિસ્મયાદિ)

- નિર્મલિખિત પ્રશ્નોં કે ઉત્તર એક-એક વાક્ય મેં દીજિએ ।

[02]

(31) સૂરદાસ ને હારિલ કી ઉપમા કિસકે લિએ દી હૈ ?

(32) રામ-લક્ષ્મણ કિસકે સાથ જનકપુર ગાએ થે ?

- નિર્મલિખિત પ્રશ્નોં કે ઉત્તર દો-તીન વાક્યોં મેં દીજિએ ।

[06]

(33) કવિ આત્મકથા લિખને સે ક્યોં બચના ચાહતે હું ?

(34) સંગતકાર કી ભૂમિકા કા મહત્વ કબ સામને આતા હૈ ?

(35) ‘મૃગ તૃણા’ કિસે કહતે હું – કવિતા મેં ઇસકા પ્રયોગ કિસ અર્થ મેં કિયા ગયા હૈ ?

- નિર્મલિખિત પ્રશ્નોં મેં સે કિસી એક પ્રશ્ન કા ઉત્તર છઃ-સાત વાક્યોં મેં લિખિએ ।

[04]

(36) લક્ષ્મણ ને વીર યોદ્ધા કી ક્યા-ક્યા વિશેષતાએँ બતાઈ હું ?

(37) ‘સ્મૃતિ કો પાથેય’ બનાને સે કવિ કા ક્યા આશય હૈ ?

- નિર્મલિખિત પદ્યાંશો મેં સે કિસી એક પદ્યાંશ કી સન્દર્ભ સહિત વ્યાખ્યા કીજિએ ।

[03]

(38) “ઔર ઉસકી આવાજ મેં જો એક હિચક

સાફ સુનાઈ દેતી હૈ । યા અપને સ્વર કો ઊંચા ન ઉઠાને કી

જો કોશિશ હૈ, ઉસે વિફલતા નહીં ઉસકી

મનુષ્યતા સમજા જાના ચાહિએ ।”

(39) જિસકે અરુણ કપોલોં કી મતવાલી સુન્દર છાયા મેં ।

અનુરાગિની ઉષા લેતી થી નિજ સુહાગ મધુમાયા મેં ॥

(વિભાગ-C)

- નિર્મલિખિત શબ્દોં કે પર્યાયવાચી શબ્દ લિખિએ ।

[02]

(40) ગગન

(41) સમીર

- નિર્મલિખિત સામાસિક શબ્દોં કા વિગ્રહ કરકે સમાસ કા નામ દીજિએ ।

[02]

(42) ત્રિભુવન

(43) ચન્દ્રશેખર

- નિર્મલિખિત શબ્દ સમૂહોં કે લિએ એક-એક શબ્દ દીજિએ ।

[02]

(44) પૂરબ કી ઓર સે બહને વાલી હવા

(45) સબેરે કા જલપાન

- નિર્મલિખિત વાક્યોં મેં સે નિપાત ઢૂઢુકર લિખિએ ।

[02]

(46) સરિતા હી બાજાર જાયેગી ।

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

(47) હાલદાર સાહબ અબ ભી નહીં સમજ્ઞપાયે ।

- નિમ્નલિખિત વાક્યો મેં સે ક્રિયાપદ ઢૂઢ કર લિખિએ । [02]

(48) જેબ સે ચાકૂ નિકાલા ।

(49) નવાબ સાહબ ને સંગતિ કે લિએ ઉત્સાહ નહીં દિખાયા ।

- નિમ્નલિખિત કહાવત કા અર્થ લિખિએ । [01]

(50) નાચ ન જાને આંગન ટેઢા ।

- નિમ્નલિખિત મુહાવરોનો કા અર્થ લિખકર વાક્યપ્રયોગ કીજિએ । [04]

(51) છૂ-મંતર હોના

(52) આગ બબૂલા હોના

(વિભાગ-D)

(53) શ્રી વર્ધમાન વિદ્યાલય, મહેસાણા મેં રિક્ત લિપિક (કલર્ક) પદ હેતુ અપના આવેદન પત્ર દીજિએ । [03]

- નિમ્નલિખિત ગદ્યાંશ કો પઢકર પૂછે ગાએ પ્રશ્નોને કે ઉત્તર લિખિએ । [04]

જાપાન જાને કા અવસર મિલા, તબ હિરોશિમા ભી ગયા ઔર વહ અસ્પતાલ ભી દેખા જહાઁ રેડિયમ પદાર્થ સે આહત લોગ વર્ષો સે કષ્ટ પા રહે થે । ઇસ પ્રકાર પ્રત્યક્ષ અનુભવ ભી હુઅા, પર અનુભવ સે અનુભૂતિ ગહરી ચીજ હૈ, કમ સે કમ કૃતિકાર કે લિએ । અનુભવ તો ઘટિત કા હોતા હૈ, પર અનુભૂતિ સંવેદના ઔર કલ્પના કે સહારે ઉસ સત્ય કો આત્મસાત કર લેતી હૈ જો વાસ્તવ મેં કૃતિકાર કે સાથ ઘટિત નહીં હુઅા હૈ । જો આંખો કે સામને નહીં આયા, જો ઘટિત અનુભવ મેં નહીં આયા, વહી આત્મા કે સામને જ્વલંત પ્રકાશ મેં આ જાતા હૈ, તબ વહ અનુભૂતિ પ્રત્યક્ષ હો જાતી હૈ ।

પ્રશ્ન :

(54) લેખક કો કૌન-સી વસ્તુ ગહરી લાગી ?

(55) અનુભૂતિ પ્રત્યક્ષ કબ હો જાતી હૈ ?

(56) જાપાન કે લોગ વર્ષો સે કિસ વસ્તુ સે કષ્ટ પા રહે હોય ?

(57) ‘કૃતિકાર’ શબ્દ કિસકે લિએ આયા હૈ ?

(58) નિમ્નલિખિત વિષયો મેં સે કિસી એક વિષય પર લગભગ 250 શબ્દોને નિબંધ લિખિએ । [08]

(અ) પ્રદૂષણ એક વિકટ સમસ્યા

(બ) વैશ્વિક મહામારી કે રૂપ મેં કોવિડ-19

(ક) મેરા પ્રિય સાહિત્યકાર

(ઢ) કન્યા શિક્ષણ કા મહત્વ

• • •